

OBRTNI VESTNIK

STROKOVNI LIST ZA POSPEŠEVANJE OBRTI IN ZAŠČITO OBRTNIŠTVA DRAVSKE BANOVINE

»OBRTNI VESTNIK«, SPLOŠNO VELJAVNO IN NEODVISNO GLASILO OBRTNIŠTVA DRAVSKE BANOVINE, IZHAJA 1. IN 15. V MESECU // STANE CELOLETNO DIN 40.—, POLLETNO DIN 20.—, POSAMEZNA ŠTEVILKA DIN 2.— // ZAKLJUČEK REDAKCIJE 10. IN 25. V MESECU. // NEFRANKIRANI DOPISI SE NE SPREJEMAJO. // ROKOPISE SE NE VRAČAJO. // PRISPEVKI SE NE HONORIRAJO. //

»OBRTNI VESTNIK« PRINASA OBJAVE, RAZGLASE IN VESTI VSEH OBRTNIH ORGANIZACIJ IN UPRAVNIH OBLASTI KRALJEVINE JUGOSLAVIJE TER NAJVAŽNIJŠE VESTI IZ INOZEMSKEGA OBRTNIŠKEGA SVETA. // UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA ŠTEV. 4. TELEFON 35-23. // PONATISI DOVOLJNE // Z NAVEDEBO VIŠA. // OGLASI IN MALI OGLASI PO STALNEM CENIKU. //

XXII. LETNIK.

V LJUBLJANI, 1. AVGUSTA 1939

STEV. 14. — 15.

Definicija pojma „obrt“

Dejstvo je, da obstoja v naši državi pridobitna gospodarska panoga pod imenom obrt, ki ima svojo veliko tradicijo in posebno ekonomsko in socialno obeležje. Obrt ima svojstven položaj v narodnem gospodarstvu, ki prihaja vedno bolj do izraza, odkar prevladuje spoznanje, kako velik pomen ima ta gospodarski stan za celokupno narodno in družabno življenje v državi. V poslednji dobi se z državnimi intervencijami skuša zaščititi in izboljšati obrtniška delavnost Veliko skrb za to panogo narodnega gospodarstva gojijo zlasti totalitarne države. Državi je mogoče z zakoni in predpisi o izvrševanju obrta, o strokovni pripravljenosti pomožniškega osebja, o organizaciji obrtništva, z davčnimi in tarifnimi olajšavami ter z ukrepi socialnega značaja zaščititi in utrditi obrtniško delavnost. V okvirju svoje obče državne politike vodi država tudi obrtno politiko, ki se kaže zlasti v izvrševanju zakonskih predpisov, torej v administrativni praksi. Če država vodi obrtno politiko, je predvsem potrebno, da precizira in določi v katero kategorijo gospodarskega dela obrt spada in katere so njegove meje. Obrt vsebuje posebne oblike predelavne in obdelavne delavnosti ter ima svoje naravno zakonite meje v odnosu do drugih gospodarskih panog, posebno do industrije.

V naši pozitivni zakonodaji nimamo definicije »obrti«. Novi zakon o obrtih predpisuje le značilne lastnosti industrijskega dela. Na isto pomanjkljivost naletimo tudi v zakonu o zaščiti delavcev in v naši davčni zakonodaji. Po njihovih karakterističnih znakih je treba v konkretnih slučajih opredeliti obrtni ali industrijski karakter posrednih podjetij. Zakon o obrtih sicer imenoma navaja one vrste obratov, ki se smatrajo za obrt, a ne izključuje možnosti, da bi se ti obrti ne izvrševali na tovarniški način. Z ozirom na tako stanje in vsled dejstva, da tudi značilne lastnosti industrijskega dela niso enotno prikazane in ustaljene v naši pozitivni zakonodaji, je velike važnosti, da se pojem obrta jasno precizira in omeji. Utrditev enotnega pojma obrta je posebno važna z ozirom na mere državne zaščite in napredek te gospodarske panoge. Te mere so različne in izvirajo iz številnih zakonov raznih državnih področij. Ker pojem obrta ni definiran, niti precizno in enotno opisan, je razumljivo, da administrativna praksa koleba in mnogokrat s svojimi ukrepi ne zajame vseh oblik obrtne delavnosti.

Točno opredeliti in definirati pojem »obrti« ne bo lahko delo, a prikazati njegove značilnosti, jih enotno označiti in utrditi za zakone vseh upravnih področij, bi bilo vendar mogoče. Na ta način bi se naznačile praktične meje obrtne delavnosti v konkretnih slučajih in s tem omogočilo pravično in olajšalo pravilno izvrševanje zakonskih ukrepov, ki so donešeni v zaščito obrtniškega stanu in za napredek obrtniške delavnosti.

V zadnjem času se je pričela tudi znanost bolj zanimati za obrtniški položaj kot posebne gospodarske panoge v narodnem gospodarstvu. Tudi znanost potrebuje odrejen, pozitiven pojem obrta, na katerem bi pričela s svojimi raziskavanji. Zato morata tudi veda in ekonomska politika vedeti kje se začne in do kod sega obrtniška delavnost in katere gospodarske edinice zahtevajo mere obrtniške politike.

Obrtniški naraščaj in obrtno nadaljevalno šolstvo

Napredek, razvoj in bodočnost obrtništva v mnogočem zavisi od obrtniškega naraščaja. Dobro izvežban, strokovno naobražen pomočnik je najjačja opora v delu slehernega samostojnega obrtnika. Kvalitetno popolni izdelki so v mnogočem odvisni od ročnosti in spretnosti obrtnikovega pomožnega osebja. Zato je tudi naša sveta dolžnost, da mi obrtniški mojstri ne pozabimo spregovoriti besede, ki bi se zavzela za našega mladega bodočega naslednika.

Ureditev razmerja števila vajencev je v marsikateri stroki doprinesla polne uspehe in se že kažejo ugodne posledice v ravnoteženju števila zaposlenih pomožnih in kvalificiranih moči. So še nekatere stroke in to osobito kovinski obrti, ki so bili z novo uredbo občutno prizadeti. V obzir moramo jemati dejstvo, da je dotok kvalificiranih moči za našo narodno obrambo in pospešeno mehanizacijo našega gospodarstva preveč absorbiran ravno v vrstah kovinsko-mehanske stroke. Kraljevska banska uprava je upoštevala ta dejstva spremenila deloma predpise o številčnem razmerju vajencev za kovinsko-mehansko stroko, vendar, kakor kaže situacija na delovnem trgu, bo treba še topogledno primerne preureditve, da ne nastopi škoda, ki bo neizbežna, če se ne omogoči povečanje števila za izpopolnitev potrebnih kvalificiranih moči tem strokam.

Kakor že rečeno, zavisi napredek našega obrta zgolj od dobro izvežbanega naraščaja. To pa nam bo mogoče doseči, da vodimo največjo pažnjo in evidenco pri sprejemanju vajencev ter izberemo iz obilice ponudb res najsposobnejše in najnadarjenejše. Topogledno nam bo v bližnji bodočnosti mnogo koristila poklicna posvetovalnica, ki jo je pred kratkim ustanovila banska uprava.

Po statističnih podatkih imamo v celi državi okoli 58.000 obrtnih vajencev. Potrebno je, da se jim posveti čim večja pažnja v pogledu njihove

Rekli smo, da ima obrt kot posebna gospodarska panoga svojo posebno ekonomsko in socialno obeležje. Pri določanju pojma obrt je treba upoštevati tudi zgodovinski razvoj obrta. Obrtniška delavnost se je namreč razvila iz takozvane hišne delavnosti, ki je imela dopolnilni karakter k poljedelstvu, med tem ko je po razvoju mest v enajstem in dvanajstem stoletju obrt postal samostojen poklic, ki nudi osebi, ki ga opravlja popolno eksistenco. Obrt je izpopolnjena oblika predelavne delavnosti. Značilno za obrtniška podjetja je dejstvo, da so to male gospodarske enote, ki so imele v dobi cehov posebno socialno obeležje. Obrtnik je opravljal svoje delo z edino nalogo, da je vzdrževal sebi primerno stanovsko eksistenco in ni nikdar težil za tem, da bi v delu in bogastvu prednjačil pred stanovskimi tovariši. Obrtnik je delal po naročilih za določen krog odjemalcev in bil vedno v neposrednem odnosu z njimi. Mojster je tudi sodeloval v samem tehničnem delu, saj je delal istočasno s svojim pomožnim osebjem v skupni delavnici. Obrtnik je učil

šolske izobrazbe. Po statističnih podatkih ministrstva trgovine in industrije je v državi 360 vajeniških šol z 42.000 učenci. Od tega števila učencev je treba odšteti 10.000, ker so isti zaposleni v trgovinah, kar znači, da poseča od 58.000 obrtnih vajencev vajeniške obrtne nadaljevalne šole komaj 32.000 gojencev, ali z drugimi besedami, da gotovo polovica obrtnih vajencev dovršuje svoj uk, ne da bi posečala obrtno-nadaljevalne šole. To je porazna ugotovitev za tiste, ki so odgovorni za to mladino in ki se zavedajo, da ima ta mladina pravico od njih zahtevati, da se v svoji mladosti splošno kakor tudi strokovno in kulturno naobrazi. Kaj more zahtevati družba in država od svojega pripadnika, če mu ni dala prilike, da bi se izobrazil in izpopolnil za svoj poklic, odnosno s kakšno pravico smejo zahtevati od nekega stanu, da bi v redu izvrševal dolžnosti do nje, ko pa je polovici njegovih pripadnikov zakonodavni potom bilo onemogočeno posecati ono šolo, ki bi jih morala teoretično usposobiti za opravljanje poklica.

V naši banovini imamo žal še premnogo krajev, kjer je vajencem onemogočeno vsako poseganje obrtno-nadaljevalne šole. Kriva je temu predvsem država, ki ne da nobene podpore in ne ustreže upravičenim zahtevam. Po zakonu o obrtih so občine zavezane, da vzdržujejo v svojem področju obrtno-nadaljevalne šole. Pa tudi tu naletimo na mnoge ovire, kjer številni občinski odbori nimajo volje, da bi ugodili in skrbeli za strokovno izobrazbo našega obrtnega naraščaja.

V kolikor pa obstoje že obrtno-nadaljevalne šole, pa je treba ugotoviti, da iste žal ne odgovarjajo zahtevam in potrebam današnje dobe. Sedanji učni načrt je praktično nepopoln in zahteva nujne revizije. Kot strokovne učitelje bi bilo treba postavljati tudi naše sposobnejše mojstre, ki bi iz prakse prinesli novega duha, za te pa je vsekakor važno, da se uvedejo redni tečaji pedagogike. Mnogo nam škoduje

učence in pomočnike in med njim in njegovim pomožnim osebjem je obstojal familjaren odnos. Vse te značilnosti je obrtniško delo ohranilo do danes, pogrešamo samo tisto socialno obeležje, ker je v mnoga obrtniška podjetja začel kapitalistični duh, ki je karakteriziran v težnji po čim večjem bogastvu. Pa kljub temu, da so mnogi obrtniki prežeti kapitalističnega duha gospodarskega sistema, je vendar največje število onih gospodarskih podjetij, ki delajo za pošteno eksistenco in ne obstojajo med njimi večje razlike v bogastvu.

Prostor nam ne dovoljuje, da bi globlje razmotrivali ta problem. Vprašanje je važno in je želeli, da bi se z njim ukvarjale tudi obrtne organizacije. Določanje značilnih lastnosti obrtniškega dela v naših konkretnih prilikah in uporaba enotnega pojma o obrtu v vseh zakonih in predpisih, ki so namenjeni zaščiti in napredku obrtništva, bo koristilo vsemu obrtniškem stanu, ker se bo edino na ta način vedelo, na katere gospodarske edinice se nanašajo mere obrtne politike.

Vesti zadnjih dveh tednov

O splošni evropski politični situaciji se širijo v zadnjem času najrazličnejše vesti, od katerih so nekatere kar fantastične. Tako pišejo neki listi, da je pripravljena Nemčija na miren način rešiti vprašanje Gdanska. Drugi listi pišejo, da je Anglija pripravljena začeti z Nemčijo pogajanja o kolonijah, če se Nemčija razoroži. V tem primeru da bi bila pripravljena dati Nemčiji tudi 1 milijardo funtov posojila. Vse te vesti so bile večinoma že takoj demantirane. Nastale pa so zaradi bivanja nemškega državnega tajnika za trgovino dr. Wohltata v Londonu. Ta pa ni prišel v London zaradi političnih vprašanj, temveč zaradi rešitve vprašanja izseljevanja Židov iz Nemčije. Nemčija bi namreč bila baje pripravljena dovoliti sudetskemu Židu, da pri izseljevanju iz Nemčije vzamejo s seboj 75 odstotkov svojega premoženja, če bi angleška vlada dala Nemčiji onih 16 milijonov funtov, ki bi jih morala dobiti Češkoslovaška.

Tudi o pogajanjih v Moskvi se širijo najrazličnejše vesti. Tako poročajo neki listi, da hočejo sovjeti pri moskovskih pogajanjih doseči to, da bi se v Franciji zopet instalirala vlada ljudske fronte pod Blumom in da bi v Angliji zamenjal Chamberlaina Churchill. Nadalje da hočejo sovjeti doseči pristane Anglije, da si morejo osvojiti baltske države. Najmanj, kar se mora reči o teh vesteh je, da so silno pretirane.

Boji na mandžursko-mongolski meji so mnogo bolj resni, kakor pa se je prvotno mislilo. Tako poroča agencija »Radio«, da je bilo udeleženi v teh bojih na obeh straneh po več desetstisočev vojakov. Japonci so morali poslati na pomoč svojim četam več divizij. Poveljstvo nad mandžursko-japonskimi četami na mongolski meji je prevzel general Sugijama, poveljstvo japonske vojske na Kitajskem pa vojni minister general Itagaki.

Moskovsko vlada je imenovala za vrhovnega poveljnika vseh sovjetskih čet na mongolsko-mandžurski meji pomočnika narodnega komisarja za vojsko Kuvika. To imenovanje jasno kaže, kako velik pomen pripisuje sovjetska vlada bojem ob mongolski meji.

Proti pričakovanju je bil dosežen pri tokijskih pogajanjih načelni sporazum med Anglijo in Japonsko. Britanska vlada priznava sedanje stanje ter priznava tudi potrebo, da nič ne stori, kar bi bilo v korist Kitajske in v škodo Japonske. Šele po tem angleškem priznanju se bo začelo razpravljati o tiencinskem vprašanju.

Dr. Maček ni v svojem govoru v Maksimiru, piše »Obzor«, nič povedal o poteku pogajanj za sporazum, temveč le naglasil, da bo skušal z božjo pomočjo opravičiti zaupanje, ki ga ima narod v njega. More se pa smatrati govor dr. Šuteja v Sarajevu kot dopolnilo dr. Mačkovega govora. Dr. Šutej je dejal, da bodo dogodki bližnjih dni dokazali, da je hrvatska individualnost zagotovljena. Ureditev odnosov med Srbi in Hrvati pa je treba doseči na podlagi takšnega sporazuma, da rešitev hrvatskega vprašanja ne bo povzročila nastanka srbskega vprašanja. Z drugimi besedami pomeni to, da morajo biti Srbi in Hrvati zadovoljni z novimi medsebojnimi odnosi. Nadalje piše »Obzor«, da je splošno prepričanje beograjskih političnih krogov, da bo sporazum sklenjen, ker ni več nikakih načelnih ovir.

Stori svojo dolžnost in čimprej poravnaj naročnino

tudi dejstvo, da našemu obrtno-nadaljevalnemu šolstvu primanjkuje potrebnih učnih knjig. Nujna in prva skrb naj bo, da pridemo do teh knjig, ki naj bi jih pisali strokovnjaki ob sodelovanju naših obrtniških predstavnikov.

Izpopolnitvi našega obrtno-nadaljevalnega šolstva bi mnogo koristilo, če bi se zgradila v glavnih in večjih mestih kakor n. pr. v Ljubljani, Mariboru in Celju posebna šolska poslopja s primernimi delavnicami. Iz vidika ne smemo pustiti predloga, da bi se tudi našemu podeželskemu obrtnemu naraščanju nudila možnost vsaj enomesečnega študija v takih novo zgrajenih šolskih poslopih. S tem bi naše podeželsko obrtništvo mnogo pridobilo in bi tudi v naših podeželskih delavnicah zavel nov duh.

Važno je, da na tem mestu ugotovimo, da se našemu strokovnemu šolstvu ne posveča zadostna in potrebna pozornost, niti se za njega ne dajejo one neobhodne materialne žrtve, ki jih zasluži po svojem značaju za celotno obrtništvo in po značaju obrtni-

štva za nacionalno gospodarstvo in splošne interese. Ugotoviti moramo tudi, da nimamo dovoljnega števila strokovnih obrtnih šol in da zanje tudi ni preskrbljeno s potrebnimi zgradbami in njihovim rednim vzdrževanjem. Da se pouk v obstoječih šolah vrši brez zadostnega števila in dovolj strokovno usposobljenih učnih moči kakor tudi brez neobhodno potrebnih učnih knjig. Da se v mnogih krajih, v katerih ni zadostnega števila učencev za otvoritev strokovno-obrtno nadaljevalne šole niti ne vršijo redni strokovni tečaji in so vajenci takih krajev prikrašani vsake možnosti, da bi prišli do teoretične podlage in do izpopolnitve svojega strokovnega znanja. Do danes tudi še ni bila otvorena nobena specialna višja šola, ki bi naj pripravljala strokovne moči za strokovno nadaljevalne šole.

Na podlagi tega apeliramo na mero-dajne oblasti, da posvetijo čim preje tudi tem vprašanjem največjo pozornost, da bo dobilo obrtništvo v tem pogledu potrebna zagotovila za najboljšo in najpovoljnije rešitev.

IZ MARIBORSKEGA »VEČERNIKA« POSNEMAMO: TONE URSIČ, CELJE

Slovenskemu obrtništvu v preudarek

Pred meseci je od strani uvidenih obrtniških krogov izšla pobuda za izmirjenje med slovenskim obrtništvom in želja, da se z nespametnim cepljenjem obrtniških vrst enkrat za vselej preneha.

Akcija je šla prvenstveno za tem, da se iz obrtniških organizacij izloči sleherno politiziranje, vzporedno s tem pa se je hotelo doseči enotno gledanje na obrtniške potrebe, ki pridejo v pretres v našem gospodarskem parlamentu, Zbornici za TOI v Ljubljani, čije smotno delovanje pa je trpelo po krivdi nekaterih predstavnikov obrtništva v obrtnem odseku.

Izgledalo je, da so se duhovi že nekoliko unesli in da bo zmogala uvidenost ter da bo prišlo do prepotrebne kompromisa v veliko zadovoljstvo širokih krogov obrtništva, ki so nestvarnega preklanja okrog sistema ZTOI že siti preko glave.

Pričakovanje pa nas je vse temeljito razočaralo. Izgleda celo, da postaja borba vse bolj žolčna in da nihče izmed poklicanih noče popustiti. Resnične obrtniške potrebe ne igrajo pri tem prav za prav nikake vloge, ker gre gotovim ljudem zgolj za njih osebni prestiž, s čimer naše obrtništvo seveda nima ničesar skupnega. Dokaj nespretno izkoriščanje trenutnega težavnega položaja našega obrtnika z raznimi bombastičnimi udarnimi gesli, je le primitivna maska, za katero se skriva precejšnja nesposobnost za pravilno razumevanje resničnih obrtniških potreb. Da v trenutnem položaju, v katerem se naše obrtništvo nahaja, ni nikaka umetnost z žuganjem na levo in desno ter obtoževanjem vseh mogočih za lase privlečenih činiteljev — preslepiti posameznika —, je marsikomu izmed nas znano. Kako dolgo bo pa tak človek verjel, da je samo ustroj naših gospodarskih institucij kriv propada obrtništva, je pa seveda druga stvar.

Pa pogledjmo še drugo stran kolajne. Menim, da je dokaj nespametno, iskati vzroke propadanja obrti samo zunaj nas. V kolikor obstajajo, jih z nobenim preklanjem o ustroju zbornice ne bomo odpravili. Pojdimo vaje in pogledjmo, kaj smo vsa ta leta sami za sebe tudi res storili. Bilanca ni bogve kaj razveseljiva, kajti priznati si moramo, da smo se znali v veliko veselje ostalih stanov, imenitno pripraviti za oslovo senco. S tem smo po zaslugi izbranih pametnjakovičev sami sebi nanegli ogromno moralno in za bodoče najbrže tudi gmotno škodo.

V obrtnem odseku ZTOI so se namesto reševanja gospodarskih problemov dokajkrat vodile debate osebne značaja in to po zaslugi ljudi, ki so z žuganjem na levo in desno in nestvarnimi argumenti lahkomišelnost kompromitirali vse slovensko obrtništvo. Poleg vsega tega so onim častnim izjemam, ki so pravilno razumeli svoje poslanstvo, onemogočali stvarno delo, kar so najzgovorneje dokazale zbornične plenarne seje. Pri vsem tem si dovoljujem kar naj-

skromneje pripomniti, da ni pametno v današnjih časih razdirati enotnosti slovenskega gospodarstva, še bolj pa dvomim v to, da je vseh 20.000 slovenskih obrtnih gospodarstev enakega naziranja z onimi, ki imajo korajžjo govoriti v ime nu te tisočev. Bodi že kakor koli: v ideji ločene zbornice ne leži ključ do ponovnega dviga našega obrtnega gospodarstva, to mora biti jasno vsakomur, ki vsaj nekoliko pozna razvoj časa. Napredka tehnike in splošne industrializacije, teh največjih sovražnikov obrtnega gospodarstva v malem, ne bo nobena sila mogla preprečiti. O tem je vsaka debata odveč.

To so dejstva, na katerih se ne da ničesar izpremeniti, ki pa po drugi strani odpirajo široko polje dela, kako pomagati malemu človeku zopet na noge. To bi bilo torišče dela za seje obrtnega odseka, ki nujno mora taka vprašanja reševati skupno z zainteresiranimi stanov, v tem primeru industrijo in trgovino. V tem tiči suha stvarnost, ki zahteva ljudi, ki znajo v primernem trenutku izločiti vse nebitvene malenkosti in znajo tudi sami biti stvarni.

Preustroj ZTOI v sedanjem trenutku v ničemer ni važen, pač pa lahko postane nevaren eksperiment za žepo že itak obubožanega obrtnika. Ni dvoma sicer, da bo prišlo do iztreženja, toda zgodilo se bo, kot že mnogokrat, — prepozno.

Če potegnemo pod vsem tem črto, pridemo do zaključka, da so demagoška gesla raznih voditeljev slovenskemu obrtniku docela zameglila jasen pregled dejanskega stanja in mu predvsem onemogočila zdravo presojo stvari. Posledica tega so razbite obrtniške vrste in to ravno v času, ko bi bila sloga najbolj na mestu.

Odgovornost, ki si jo nalagajo gotovi krogi s tem, da razdvajajo obrtništvo, je precejšnja. Končni obračun bo radi tega najbrže precej težak in temeljit.

Da bo naše obrtništvo znalo ob pravem času postaviti stvari na pravo mesto, o tem ni nobenega dvoma. Izpregledalo bo, da ima od nesloge v lastnih vrstah le škodo. Ponoven dvig obrtnega ustvarjanja ne more biti odvisen od ustroja neke institucije, temveč od dela, ki ga ta institucija vrši in, ki ga ima vršiti ob sodelovanju vseh za vse. Sedanja obrtni odsek pa je svojo nalogo zgrešil. V morebitni samostojni zbornici se bo ponovila stara pesem.

Mednarodni sejem v Solunu

Mednarodni sejem v Solunu. Kakor vsako leto se bo udeležila naša država tudi letos uradno mednarodnega sejma v Solunu, ki se bo vršil od 10. IX. do 1. X. t. l. Za razstavitev vzorcev blaga v skupnem oddelku kr. Jugoslavije nosi vse stroške Trgovinski muzej. Prijave za udeležbo na sejmu je poslati neposredno na: Trgovinski muzej Zaveda za pospeševanje zunanje trgovine, Beograd, Miloša Vel. 29.

Novak Cveto:

Soboslikarstvo in pleskarstvo na robu...!

Nujno je potrebno, da obupne razmere, ki vladajo v soboslikarski in pleskarski stroki malo prezračimo in vržemo v to že predolgo mirujočo mlako kamen, da se malo razgiblje, ker preti sicer resna nevarnost, da se docela usmrači.

Skušal bom objektivno osvetliti od vseh strani položaj, v katerem že več let životari naša stroka. Naš naraščaj je v svoji učni dobi popolnoma prepričan samemu sebi, da po svoji mladi ukaželjni glavi išče in lovi potrebno znanje. Pri tvrdkah, poudarjam, s par izjemami ne dobi pravega pouka. Mojstru primanjkuje časa in smisla, da bi vajenca kaj pridla naučil. Pomočniku, ki mu je vajenec zaupan, pa je vseeno, koliko bo fanté znal po pretekli učni dobi. V obrtno-nadaljevalni šoli manjka strokovnjakov. Ne zadostuje namreč, če pove v šoli strokovni učitelj, ki ni strokovnjak, da pridobivajo v tovarnah iz žveplene in živosrebrne rude pod raznimi procesi ultramarin in cinober. Rabimo prave strokovnjake, ki bodo vaje teoretično poučili o pravilni in ekonomični uporabi raznih vrst materiala. Z našimi pomočniki je isto. Nihče jih ni znal pravilno in zadostno vpeljati v skrivnost te stroke in jim vzbuditi pravo zanimanje za delo. Vse znanje, ki ga gotovi mojstri ljubosumno skrivajo in čuvajo le zase, se bo izgubilo, če ga pravočasno ne rešimo. Mislim, da nosimo spričo takih ugotovitev preveliko odgovornost napram prihodnji generaciji, ker bo zahtevala od nas dediščino, ki ji po vsej človeški pravici tudi pripada.

Da bomo odpravili ta nedostatek, je zahteva po sestavi točnega učnega programa, ki bo vsakemu dostopen, nujna, in ne sme trpeti odlašanja. Obrtno-nadaljevalna šola mora postati blesteče zrcalo skozi katerega vre žarek napredka in resnične prave strokovne izobrazbe. Mojster pa mora stopiti na trdna tla, da bo lahko nudil svojim sodelavcem vso moralno in materialno oporo. Vsakdo greši, kdor vidi v svoji vrsti samo pridobitno podjetje! Nasprotno mora biti! Našo stroko moramo negovati kot nežno cvetje, pa bo uspeh popolnoma drugačen. Vsa ta vprašanja in poleg teh še cela kopica drugih, so življenjske važnosti in jih je treba čim prej pravilno rešiti v prosep in blagostanje naše stroke. V pehanju za čim večjim luksuzom smo pozabili na hrbtnico našega dela. Vseh 20 let obstoja naše Jugoslavije, zgrajene s krvjo in težkimi žrtvami malega naroda smo pozabljali, da moramo sobni slikarji in pleskarji poleg politične in socialne stavbe našega blagostanja graditi za nas mnogo pomembnejšo zgradbo, ki bi našla izraza v ustvarjanju naše narodne sobne in dekoracijske slikarije in pleskarije.

Točno in živo nam pove češki profesor Vladimir Groh v svoji knjigi »Ved a život«, ki pravi: »Koliko važnih doneskov k človeški kulturi prihaja prav od malih narodov. Ne gre samo za vrhunske pojave in za najznamenitejše posameznike, marveč pred vsem za kulturo in stopnjo življenjske višine naroda. Če imajo veliki narodi možnost, da uveljavijo in širijo napredek sorazmerno s svojimi sredstvi in svojim bogastvom imamo mali narodi to prednost, da mnogo lažje kulturno obvladamo in preoblikujemo sebe kot celoto. To se ne tiče samo umstvene, marveč predvsem tudi obrtne in industrijske naprednosti in kulture.« V tej luknji pa tiič rak.

Nasproti vsem kulturnim delavcem, ki so nam po svojem delu najbližji, ki skušajo ustvariti našo samostojno gradbeno kulturo, to je arhitektom, akademskim slikarjem, umetniškim mizarjem itd. stojimo mi ob strani popolnoma pasivni in gledamo ter občudujemo njihovo delo ali pa še tega ne! Ne zavedamo se pa, da moramo tudi mi graditi in izpopolnjevati njihovo delo. Naša ornamentika, naše prijetne in tople barve so odrinjene od celote in jih nadomeščamo s tujimi, sicer kvalitativnimi vzorci, toda neskladnimi z našo notranjostjo, z našim hotenjem po samobitnosti in z našimi nacionalnimi čustvi. Moramo se hočeš-nočeš temu vsiljevati prilagoditi. V zadnjih letih beležimo

več poizkusov posameznikov, ki so hoteli priklicati v življenje naš narodni ornament. Toda ves njihov trud je zaman, vse prizadevanje ne rodi takega uspeha, kot bi ga pričakovali, oziroma bi ga morali doseči.

Mislim, da stanovanjski prostori, sejne dvorane, kavarne itd., v katere postavljamo naše umetnine, naše umetniško grajene oprave, okvire, keramiko itd. postanejo mnogo bolj naše, če jih okrasimo z našo narodno slikarsko ornamentiko. Z njo izražamo svoj značaj in stopnjo kulture. Pri vsakem narodu so stroke ponosne na svoje narodne izdelke, sobni slikarji pa coklamajo za tujimi vzorci! Naš narodni ornament se da prav lepo uvesti v sedanji čas in modo. Ornamentiko je poznal že naš praded, jamski človek, ki je svoje bivališče v duplini okrasil z narodno ornamentiko. Mi pa segamo po tujih umotvorih! Res, da nam je dolgoletno suženjstvo vteplilo v glavo, da smo manj vredni, da smo rojeni za hlapce, ki morajo delati samo to, kar je drugim všeč. Tako naziranje bi pač moralo v dvajsetih letih samostojnega življenja prenehati. Zavedajmo se tega, da nas svet presoja in ceni po našem delu in samozavesti, ne pa po naši suženjski uslužnosti.

Hvaležni moramo biti onim kulturnim delavcem, ki se že desetletja bore za ohranitev narodnega ornamenta v soboslikarstvu in pleskarstvu. G. profesor Sič je izdelal krasne vzorce za stensko slikarijo. Po njegovih načrtih je preslikanih mnogo stanovanjskih prostorov. Ti osnutki in vzorci so tako lepi, da bi bil lahko vsak najmodernejši lokal ponosen na to slikarijo, ki ima poleg trajne še umetniško vrednost. Vsa topogledna knjižna dela nam jasno kažejo pot, po kateri moramo, da si ohranimo in poživimo naše barve, naše kombinacije in izbegnemo vplivu francoskih in nemških osladnih barv, ki so preračunane samo na momentalen efekt brez trajne in nacionalne vrednosti.

Stran s tujo navlako, ker ta nam jemlje razsodnost in uvidenost, ubija naš nacionalni čut in nas vodi tja nazaj, od koder nas je stoletna borba naših prednikov rešila.

Našo stroko je dohitela današnja podivjana in zmehanizirana doba, ki drvi s silovito, brezobzirno silo naprej. Zajela nas je povsem nepripravljena in brez odpora. Grozi nam, da nas zmane v prah. Mi pa se lovimo za biljke, se gremo društva, predsednike, tajnike, namesto da bi odprli zatvornice, se rešili na breg in se zamislili v »Memento mori«.

Pomočniški in mojstrski izpiti gluhonemih

Na vprašanje, ali in kako morejo gluhonemi polagati pomočniški in mojstrski izpiti, da bi se tudi njim nudila prilika za primerno eksistenco, je minister za trgovino in industrijo odredil sledeče:

1. Gluhonemi se morajo pripustiti k pomočniškim in mojstrskim izpitom za obrte, če izpolnijo pogoje za polaganje dotičnih izpitov. Pomočniškemu izpitu se morejo podvreči šolani in nešolani gluhonemi, če dokažejo svojo sposobnost in pripravljenost za dotični obrt, mojstrskemu izpitu pa samo šolani gluhonemi, ki so dovršili šolo za gluhoneme in so obiskovali med učenjem obrtno šolo pri zavodu za gluhoneme.

2. Pri izpitu se morejo gluhonememu kandidatu staviti pismena vprašanja in kandidati morejo tudi pismeno odgovarjati. Pismeni odgovori se morajo zahtevati posebno pri onih gluhonemih, ki se v šoli niso mogli naučiti jasno izražati svojih misli. Izpitu morajo prisostvovati tudi učitelji-strokovnjaki za gluhoneme kot tolmači, preko katerih se po potrebi vrši izpraševanje. Banská uprava bo odredila, pri kateri komisiji in v katerem kraju se bo izpit vršil.

3. To pojasnilo je bilo dostavljeno vsem banskim upravam in vsem obrtnim zbornicam v vednost in ravnanje.

Poravnajte naročnino

Starostno zavarovanje obrtnikov

Med najbolj pereča vprašanja, ki se tičejo obrtništva in katerih rešitev je v načrtu ministrstva trgovine in industrije, je vprašanje zavarovanja obrtništva. Vsak stan, bodisi uradnik, bodisi delavec, bodisi privatni nameštenelec, ima svojo preskrbo v času bolezni, nezgode, starosti in onemoglosti, samo obrtnik težko čaka, da se v tem pogledu izenači z drugimi stanovi. Že dolgo vrsto let se obrtništvo trudi, da bi doseglo svoje zavarovanje, za slučaj bolezni, nezgode, onemoglosti, starosti in smrti. Končno je obrtni zakon leta 1932 predvidel s posebnim določilom, da se ima izdati uredba o zavarovanju obrtnikov. Po mnogih posvetovanjih in pismenih predstavkah je ministrstvo trgovine in industrije končno izdelalo načrt uredbe o zavarovanju obrtnikov, ki jo je dostavilo vsem zbornicam v mesecu decembru 1938. O tem načrtu so se vodile ankete tako ustmeno v Ljubljani, Celju in Mariboru kakor tudi pismeno med Zbornico TOI in obrtniškiimi združenji. Tudi obrtna društva so se udeležila konzultacij ter podala svoje mnenje.

Ako samo na kratko resumiram glavno vsebino uredbe, bi navedel sledeče:

Zavarovanje bi veljalo za slučaj bolezni, za slučaj nezgode in za slučaj onemoglosti, starosti in smrti. Obrtniki, stari več kot 50 let bi bili po načrtu uredbe izvzeti od zavarovanja. Svoji obrtniki bi v slučaju smrti dobivali rento. Obvezno bi se uvedlo samo penzijsko zavarovanje za slučaj invalidnosti ali onemoglosti in starosti, bolezensko zavarovanje pa bi se uvedlo le, ako obrtništvo na to prostovoljno pristane po poedinah banovinah.

Višina premij bi bila odvisna od višine rente ali penzije. V tem pogledu so se izdelale razne variante. Navedem naj samo primer, ki ga navaja uredba za invalidsko rento. Do vključno 9. leta rednega plačevanja premijskih vlog, naj bi minimalna invalidnina (penzija) znašala mesečno 200 din, od 10. leta naprej pa 250 din mesečno. Za vsako leto plačevanja od 11. leta dalje se povzra minimalna invalidska renta za 10 din.

Starostna renta bi se pričela po desetletni karenčni dobi z 250 din na mesec in bi se vsako leto poviševala za 10 din, tako da bi po 30 letih rednega plačevanja premij znesla 450 din.

Vdovska renta bi znašala polovico one, ki bi bila imela pripadati pokojnemu možu. Sirote, ki še niso dovršile 17. leta ali pa so nesposobne za delo do njihove polnoletnosti, dobivajo desetino rente, vendar pa ne več kot 90% skupaj.

Uredba določa en sam centralni zavod, katerega sedež določi minister trgovine in industrije.

Imovino fondov mora penzijski zavod vlagati v državne vrednostne papirje, v akcije Narodne banke in nekaterih drugih privilegiranih denarnih zavodov, v vloge drž. hipotekarne banke in poštne hranilnice, samo manjši del bi se mogel uporabljati za kratkoročne vloge pri Zanatski banki, obrtniških kreditnih zadrugah.

Gotovo Vas bo zanimalo, koliko bo treba plačati za to zavarovanje. V tem pogledu velja načelo, da je treba plačati sorazmerno z onim, kar se dobi. Ob sodelovanju zavarovalnih računskih strokovnjakov, so zbornice izdelale razne alternative.

Invalidna in starostna renta, ki bi zapadla po 5 letih plačevanja in čakanja, bi pri mesečnih 35 din premije znašala po teh računih v početku mesečno 125 din ter bi rastla za vsako leto rednega plačevanja za 10 din, to je po 30 letih 225 din.

Mislilo se je tudi na to, da bi se obrtništvo podelilo v več skupin po višini premij in rente, tako da bi gospodarsko močnejši obrtniki plačevali manjše premije in dobivali zato tudi manjšo rento, oni pa, ki bi se želeli višje zavarovati, bi morali plačevati seveda sorazmerno višjo premijo. Najnižja skupina bi bila obvezna, druge pa bi bile fakultativne.

Pri razpravah na podlagi osnutka uredbe izračunanih zneskov premije in rente pa se je pokazalo, da je obrtništvo v tako slabem gospodarskem

položaju, da bi mnogi ne mogli plačevati niti najnižje premije. Tudi so bili mnogi razočarani, ker so pričakovali, da bodo mogli dobivati mnogo višje rente, kakor pa to kažejo zavarovalni računi. Skušalo se je zato omogočiti znižanje premije in zvišanje rente na ta način, da bi se pritegnila k prispevanju država, stekale v zavarovalni fond denarne kazni ter uvedle posebne znamke, ki bi se lepile na razne dokumente, potrdila itd., obenem pa naj bi se uvedel dodatno k dokladam za zbornice gotovi procent za obrtniški zavarovalni fond.

Nadalje se je pojavilo nezadovoljstvo, da bi se dobivala starostna renta šele po izpolnjenem 65. letu starosti ter zahtevalo, da se starostna meja zniža vsaj na 60 let.

Hud odpor je bil proti centralizaciji obrtniškega zavarovanja ter se je zahtevalo, naj se med drugim tudi za Slovenijo ustanovi samostojen zavod za zavarovanje obrtnikov.

Nadaljnja spotika je bilo obvezno nalaganje zavarovalnih fondov v državne vrednostne papirje, državne in avtonomne zavode itd. ter se je zahtevalo, naj se razpoložljivi fondi uporabljajo v prvi vrsti za kreditiranje obrtništva in njegovih kreditnih zavodov.

Zbornice so imele 28. februarja t. l. posebno konferenco v Beogradu, ki je ob pritegnitvi zavarovalnega strokovnjaka razpravljala o načrtu uredbe in o možnosti take izvedbe obrtniškega zavarovanja, ki bi ga obrtništvo gospodarsko preneslo in ki bi na drugi strani nudilo obrtništvo v zadovoljivi meri ono, kar od zavarovanja pričakuje in potrebuje. Pri tej priliki se je pokazala tudi nujna potreba, da se zbere obsežna statistika o obrtništvo in njegovih družinskih, socialnih in gospodarskih razmerah. Na podlagi tega bi se skušala najti možnost primerne načina izvedbe obrtniškega zavarovanja, ki bi obrtništvo tudi zadovoljilo. V smislu sklepov, ki jih je konferenca sprejela, se je ministrstvo naprosilo, da z izdajo uredbe počaka, dokler ta dela ne bodo končana in obrtništvo zavzelo na podlagi zbrane gradiva svoje končno stališče. Zveza obrtnih društev je glede nekaterih najvažnejših določil o obrtniškem zavarovanju že zavzela svoje stališče ter ga označila v posebni resoluciji, ki jo je predložila na merodajna mesta. Kakor smo dobili pojasnila, so se ti predlogi upoštevali.

Smatramo, da je vprašanje obrtniškega zavarovanja ne samo velike socialne in gospodarske važnosti za našega obrtnika, temveč da je to tudi akcija, ki se mora čimprej in za obrtnika zadovoljivo rešiti. Ker smo svoje stališče že podrobno formulirali v svojih prejšnjih resolucijah, mi je čast danes predlagati samo sledeči zaključek:

Izvedbo obrtniškega zavarovanja smatramo za problem velike socialne in gospodarske važnosti za našega obrtnika. Ugotavljamo, da je rešitev tega vprašanja nujna. Obenem pa smatramo za potrebno poudariti, da je pri izvedbi te akcije treba postopati preudarno in previdno ter temeljito preučiti vse možnosti, da bo obrtnik na eni strani zmogel prispevke, ki jih bo moral plačevati za svoje zavarovanje, na drugi strani pa da mu bo to zavarovanje nudilo tudi zadovoljivo pomoč in preskrbo v slučaju njegove onemoglosti, starosti in bolezni, njegovim svojcem pa pomoč v slučaju njegove smrti. Smo odločno proti centralizaciji zavarovanja in zahtevamo, da se zavarovalni fond uporablja v prvi vrsti za kreditiranje obrtnika in njegovih kreditnih ustanov. Preden se pristopi k uveljavljanju predpisov o zavarovanju obrtništva, morajo pristojni činitelji brezpogojno zaslišati za mnenje prizadeto obrtništvo in njegove organizacije in zbornice.

Obrtništvo je došlo do zaključka, da uredba ne zadovoljuje. Zlasti se je opozarjalo, da bi prispevki (premije), ki bi jih morali plačevati obrtniki, pomenili za šibkega obrtnika preobčutno breme, dočim bi bili prejemki, ki bi jih obrtnik prejemal

od svojega zavarovanja, prenizki. Stavili so se konkretni predlogi, da se najdejo sredstva in možnosti, da se na eni strani znižajo premije in s tem olajša obrtništvo breme, na drugi strani pa čim bolj povišajo prejemki zavarovanja v korist obrtnika in njegove družine. V ta namen se je med drugim pokazala tudi nujna potreba, da se zberejo čim točnejši statistični podatki za vse obrtništvo in za vsakega poedinca. Na podlagi teh statističnih podatkov se bodo mogla izvršiti s strani strokovnjakov zavarovalno-tehnična izračunavanja, ki bi pokazala, kje in kako se more obremenitev obrtnika olajšati ter na drugi strani izboljšati njegove prejemke od zavarovanja.

Vse zbornice v državi so pristopile k zbiranju statističnih podatkov. Tudi ljubljanska zbornica je razposlala vsem združenjem vprašalne pole, ki jih bodo izpolnila združenja in obrtniki. To delo se ima izvršiti v teku meseca julija in avgusta.

Kakor čujemo se pojavljajo med obrtništvo pomisleki in neka bojazen proti zbiranju teh statističnih podatkov. Smatramo zato za nujno potrebno opozoriti, da se vse to delo vrši izključno le v namenu, da se obrtniku koristi in da je zato v interesu obrtnika samega, da se zberejo čim točnejši podatki ter na podlagi tega doseže čim dalekosežnejše omiljenje obremenitev, na drugi strani pa čim ugodnejši prejemki iz zavarovanja. Pomanjkljivi podatki bi bili samo v škodo obrtništva. Ministrstvo trgovine in industrije je namreč odločilo, da uredba o zavarovanju obrtništva uveljavi. Dolžnost obrtništva je zato, da v lastnem interesu sodeluje pri pripravah, da se obvaruje škode in da se bodo upoštevale njegove upravičene potrebe, želje in zahteve.

Iz naših organizacij

OBRTNO DRUŠTVO LJUBLJANA

Obrtno društvo v Ljubljani si je nadelo nalogo, da v letošnjem letu priredi vrsto ekskurzij v razne tovarne in večje obrtniške obrate. Odbor društva si je v ta namen izdelal načrt, ki ga je tudi v resnici že pričel izvajati. Nedavno so si člani društva v impozantnem številu 130 ljudi ogledali obrate tobačne tovarne v Ljubljani. Kot drugo ekskurzijo pa so posetili pivovarno Union, katerega ogleda se je udeležilo cca 100 obrtnikov. Navedena primera jasno izpričujejo, da se ljubljansko obrtništvo živo zanima in prav rado odzove, kadar se mu nudi prilika za ogled večjih industrijskih objektov.

Kot naslednjo točko v programu si bomo ogledali papirnico v Vevčah, kateri sledi ogled tovarne Kranjske industrijske družbe na Jesenicah. S tem pa program letošnjih ekskurzij še daleko ni izčrpan, saj ima odbor društva v načrtu tudi daljše ekskurzije, med njimi tudi poset velikega industrijskega podjetja v inozemstvu. Podrobna pojasnila glede nameranih ekskurzij pa bodo člani društva itak prejeli pismeno. Pozivamo jih, da se sledečih ekskurzij udeležijo v prav tako častnem številu kot doslej.

OBRTNO DRUŠTVO SREDIŠČE OB DRAVI

Tukajšnje obrtno društvo je priredilo 25. junija t. l. društveni izlet v Varaždin. Izletniki so si ogledali mestni muzej, ki je poln obrtno zgodovinskih predmetov, nadalje mestno pokopališče in tovarno Tivar. So to zanimivosti, ki bi jih zlasti štajerskim društvom toplo priporočali. Po opravljenem ogledu in ob dobri ljutomerski kapljici izletnikom ni zmanjkalo prijetnega razpoloženja. Poživimo društveno delo s predavanji in poučnimi izletii!

OBČNI ZBOR TRGOVSKO-OBRTNEGA DRUŠTVA V LJUTOMERU

V soboto dne 8. julija t. l. se je vršil občni zbor trgovsko-obrtnega društva v Ljutomeru.

Predsednik g. Ciril Reich je uvodoma pozdravil zbor, zlasti še častnega člana g. Zadravca in orisal njegove zasluge in naklonjenost do obrtnega stanu, ko se vedno in povsod intenzivno zavzema za njegove težnje in pravice. Kako pozornost polaga na obrtni in trgovski stan

je dokaz, da se je udeležil občnega zbora, da tudi ob tej priliki sodeluje z svojimi preizkušenimi gospodarskimi in organizatoričnimi nasveti. Izrazil mu je v imenu društva za njegov trud najiskrenejšo zahvalo s prošnjo, da ostane tudi v bodoče obrtništvo in trgovstvu naklonjen v njegovem stanovskem pokretu.

Nato je pozdravil še tajnika Zveze obrtnih društev g. Igliča, ki je prišel v Ljutomer iz Ljubljane, da prisostvuje in sliši težnje obrtno-trgovskega stanu. Sledilo je poročilo o delu društva. G. predsednik je omenil težak položaj zlasti glede borbe proti šušmarstvu, visokim davčnim in socialnim dajatvam. Apeliral je na merodajne činitelje, da posvečajo večjo pozornost in naklonjenost obrtno-trgovskemu stanu, ki stoji vedno v nacionalnem pogledu zvesto in trdno na braniku za državno edinstvo. Končno je predlagal pozdravno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru II., kar so navzoči odobrili s trikratnim zdravo!

Nadalje so sledila poročila funkcionarjev in čitanje zapisnika. G. Veselič je prečital zapisnik in tajniško poročilo. G. Zadravec se je zahvalil za pozdrave in poročal o uspehih in neuspehih zbornice v dobi do letošnjega aprila ter se podrobno dotaknil vsega, kar je zbornica storila za obrtno trgovski stan. Osebnost je mnenja, da bi se imelo do več storiti, če bi vladali zlasti v obrtnem odseku od strani večine nepristranstva in objektivnosti. Navzoči so kritizirali tako postopanje z željo, da se nemudoma izloči obstoječa nesloga in se v Zbornico čimprej vrne izključno samo stanovsko gospodarsko delo.

Blagajniško poročilo je podal g. Pušenjak. Za preglednike računov je poročal g. Vrtnik, ki je našel vse v popolnem redu in predlagal razrešnico celemu odboru s posebno zahvalo blagajniku g. Pušenjaku. Vsa poročila so bila odobrena.

Po poročilih je poročal g. Iglič o delu in akcijah, ki jih je pokrenila Zveza obrtnih društev in priporočal naj društvo v bodoče polaga največjo pozornost za izvedbo predavanj in strokovnih tečajev. Le strokovno dobro usposobljenemu rokodelskemu mojstru je zagotovljena tudi dobra eksistenca.

Nato so sledile volitve: za predsednika je bil ponovno izvoljen g. Ciril Reich, za podpredsednika pa g. Vilar. V odbor pa gg. Sumak, Pušenjak, Semenič, Veselič, Vrtnik, Škrajnar, Škerjanc in Čeh. Namestniki: gg. Seršen Matko, Ludvek in Huber. Pregledniki računov: gg. Toplak in Prelog. Delegata g. Semenič in Ciril Reich.

Pri slučajnostih se je g. Horvat dotaknil vprašanja glede sistema zbornic in izjavil, da se zavzema za sistem skupnih zbornic. Poudarjal pa je, da so za odločitev glede sistema zbornic merodajni le pravilno sklican občni zbor ne pa samo odbori združenj. Iglič

OBČNI ZBOR ZDRUŽENJA KOVINARJEV IN KOLARJEV V LJUTOMERU

V nedeljo 9. julija se je vršil občni zbor združenja kovinarjev in kolarjev v Ljutomeru.

Predsednik g. Vrtnik je otvoril zbor, pozdravil vse navzoče posebno še člana zborničnega sveta g. Igliča. Nato je podal delovno poročilo odbora. O delu zbornice je naglašal, da je isto klaverno, saj smo prejeli samo par okrožnic. Glede sistema zbornic pa je poročal, da se je združenje že v letu 1930 izreklo za skupne zbornice. Nadalje je orisal težak položaj kovačev, ki jim motorna vozila ogrožajo obstoj. Šušmarstvo pa se množi in bo takih primerov izvrševanja obrta kmalu več kot legalnih mojstrov. Naglašal je važnost obrtnega naraščanja in priporočal naj mojstri vzamejo vsak le take vajence, ki imajo veselje do izbranega poklica. Končno je omenil pomanjkanje strokovnih knjig in je mnenja, da bo treba začeti s prevajanjem strokovnih knjig na slovenski jezik.

Pri volitvah je bil ponovno izvoljen dosedanji odbor.

Nato je poročal obširno g. Iglič o gospodarskem položaju obrtniškega stanu, o delu zbornice, o šušmarstvu, strokovnih tečajih in predavanjih in priporočal, da že sedaj prično s pripravo za obrtno razstavo, ki jo nameravajo prirediti v prihodnjem letu v Ljutomeru. Iglič.

Priprave za obrtno razstavo

ki se bo vršila v dneh 7. do 16. oktobra t. l. v Ljubljani, so v polnem zamahu. Razstaveni odbor je prejel obvestilo dvorne pisarne, da je pokroviteljstvo nad razstavo sprejel Nj. Vis. knez-namestnik Pavle.

Udeležba. Jubilejne razstave se more udeležiti vsak obrtnik iz Slovenije s predmeti lastne obrtniške proizvodnje, ki jih posebna ocenjevalna komisija pripravi na razstavo.

Razdelitev blagovnih skupin: 1. gradbena obrt; 2. oblačilna stroka in tapetništvo; 3. lesna in sorodne obrti, glasbila; 4. kovinska obrt, elektrotehnika, poljedelski stroji; 5. umetna obrt, aranžerstvo; 6. keramika; 7. služnostne obrti; 8. galanterija; 9. živilska obrt; 10. grafična obrt, fotografija; 11. oddelek Zavoda za pospeševanje obrta pri Zbornici za TOI; 12. obrtno šolstvo; 13. obrtna literatura. Razstavi oblačilne stroke bo priključena posebna prireditev modne revije, razstavi živilske obrti pa posebna kulinarčna razstava, ki v Ljubljani dalje časa ni bila prirejena.

Ugodnosti. Vsi razstavljalci in obiskovalci razstave bodo deležni četrtinske vožnje po železnici in znižane vožnje po parnikih, skratka vseh ugodnosti, ki jih nudi tudi prireditev Ljubljanskega velesejma. Za vse razstavno blago, ki se po razstavi vrne razstavljalcem, je dovoljena polovična vožnja.

Značaj razstave. Ministrstvo za trgovino in industrijo je priznalo Razstavo slovenske obrti kot uradno priznano razstavo v smislu § 94 Pravilnika za izvedbo Zakona o zaščiti industrijske svojine in je s tem vsem predmetom industrijske svojine priznana zaščita na podstavu § 160 Zakona o zaščiti industrijske svojine.

Razstaveni plakat. — Razstaveni odbor je razpisal posebne nagrade za osnutke razstavnega plakata. Po pregledu in oceni prejetih osnutkov je odbor sklenil, da 1. razpisane nagrade ne podeli, 2. nagrado v znesku din 800 je prejel g. Trpin za osnutek z geslom »Kovač«, 3. nagrado v znesku Din 300 pa g. Kocjančič za osnutek z geslom »Simboli«. Na podlagi sklepa odbora se je odkupil osnutek z geslom »Obrt« arh. Glanza.

Poziv vsemu slovenskemu obrtništvu. Ker se je približal čas, da se vsi priza-

deti odločijo, če hočejo svoje predmete razstaviti na jubilejni razstavi in ker se je temu pozivu odzvalo dozdaj že veliko število obrtništv, poziva razstaveni odbor vse zamudnike, naj se nujno odločijo in čimprej prijavijo razstavnemu odboru. Vsem razstavljalcem so na razpolago strokovnjaki s tehničnimi nasveti glede izdelave razstavnih predmetov. Vsi zamudniki naj se nujno javijo z dopisnico, lahko pa tudi osebno razstaveni pisarni, da prejmejo prijavnice in razstaveni red. Pripomniti je, da je večina razstavnega prostora že oddana in je zato nujno potrebno, da se še ostali razstavljalci čim prej javijo. Vse informacije, podatke in obvestila poda na zahtevo takoj Razstaveni odbor Zavoda za pospeševanje obrta pri Zbornici za TOI v Ljubljani, Beethovnova ul. 10, pritličje, levo, telefon št. 30-88.

Obvestila

Zbornica za TOI nam je sporočila, da je prejela od Osrednje uprave za posredovanje dela obvestilo, da člani prisilnih združenj zaposlujejo v svojih obratih učence, pomočnike in ostalo pomožno osebje, ki še vedno nima predpisanih poslovnih knjižic. Ta postopek pa je, pravi omenjena Osrednja uprava, v nasprotju s predpisi Uredbe o poslovnih knjižicah delavcev in nameščencev z dne 24. marca 1938. V kolikor bi se ta praksa še nadaljevala, bo uprava prisiljena obrniti se na pristojne oblasti radi tega, da se zavaruje izvrševanje predpisov o poslovnih knjižicah, kar bo brez dvoma zelo škodilo prizadetim delodajalcem.

Vsled tega vas vse obrtnike ponovno opozarjamo, da v lastnem interesu poskrbite, da bodo vaši nameščenci imeli predpisane poslovne knjižice.

Poslovno knjižico izda, zamenjuje in obnavlja:

a) občinska oblastva za osebe, ki stanujejo v tem rajonu in so izvzete iz točke b);

b) prisilne združbe trgovcev in obrtnikov vsem pomočnikom in vajencem delodajalcev, ki so v teh združbah.

Če je pomočnik ali vajenec brez posla, mu knjižico preskrbi tisto združbe, kjer prosilec stalno biva.

Knjižica stane Din 10.—, poleg tega so potrebne še dve slike v velikosti 4,5x6 cm na mehkem kartonu. (Fotografiji, ki napravljajo slike za legitimacije naj to upoštevajo.)

O tem vas obveščamo in obenem nujno pozivamo, da se držite strogih predpisov glede poslovnih knjižic, zlasti pa na to, da nobena zaposlena oseba ne sme biti brez poslovne knjižice, kajti ta služi kot javni dokument za ugotovitev identitete ter za dokaz vrste in časa zaposlitve.

Literatura

»Cigarski Vjesnik« br. 6 (juli 1939) donosi ovaj sadržaj:

Prof. ing. Brozović Franjo: Norme za opeku i crijep.

Ing. Bogner Franjo: Prenos snage i kretanje sa jedne osovine na drugu.

Narodno gospodarstvo i socijalna politika: Prof. ing. F. B.: Elektrifikacija Savske banovine i strani kapital.

Gradjevna djelatnost: Elektrifikacija Sušačkog tunela. — Gradnja bolnice na Rebru u Zagrebu.

Društvene vijesti: G. Ilija Milovančev u Hrvatskom Primorju. — Iz zapisnika I. redovite odborske sjednice Saveza ciglana Savske banovine u Zagrebu. — Iz zapisnika I. redovite odborske sjednice Udruženja industrija-

laca ciglarske struke za Savsku banovinu u Zagrebu.

»Cigarski Vjesnik« izlazi pod redakcijom prof. ing. Franje Brozovića. Godišnja pretplata iznosi din 60.—. Uredništvo i uprava: Zagreb, Frankopanska ul. 16.

Za poglobitev gospodarskih zvez med Jugoslavijo in Francijo

V Parizu se je osnoval »Bureau d'Etudes économiques franco-yougoslaves«, katerega poslovanje in delo je namenjeno poglobitvi gospodarskih stikov med Francijo in Jugoslavijo. Omenjeni zavod ima svojega zastopnika tudi v Beogradu, katerega naslov je: M. P. Pečinović, Beograd, Terazije št. 16. Tako zavod, kakor tudi njegov zastopnik v Beogradu, sta našim uvoznikom in izvoznikom z vsemi potrebnimi informacijami brezplačno in stalno na razpolago. Naslov biroja je: Paris - 1, Rue Volney (2ème). Opozarjamo vse interese, naj se obrnejo ali neposredno na omenjeni biro, ali pa na njegovega zastopnika pečinovića v Beogradu.

NAJVEČJI SLOVENSKI PUPILARNOVARNI ZAVOD

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Stanje vlog preko din 420.000.000.—

Lastne rezerve nad din 26.000.000.—

Dovoljuje posojila proti vknjižbi

Za vse obveze hranilnice jamči

MESTNA OBČINA LJUBLJANSKA

KROJAČI!

Pri nabavi vsakovrstnega blaga za moške obleke, kakor tudi podloge in pribora, Vas bodo najbolj vestno in pri najugodnejših cenah postregli pri:

Česko-jugoslovenska
veletrgovina blaga
ANTON HÜBL D. D.
Zagreb, Trenkova ulica št. 7

Proizvajamo in prodajamo:

PLIN
za obrt in industrijo;
za gospodinjstvo.

KOKS
za kovače; za livarne;
za centralne kurjave.

KATRAN
za konzerviranje lesa;
za obrezpršenje cest.

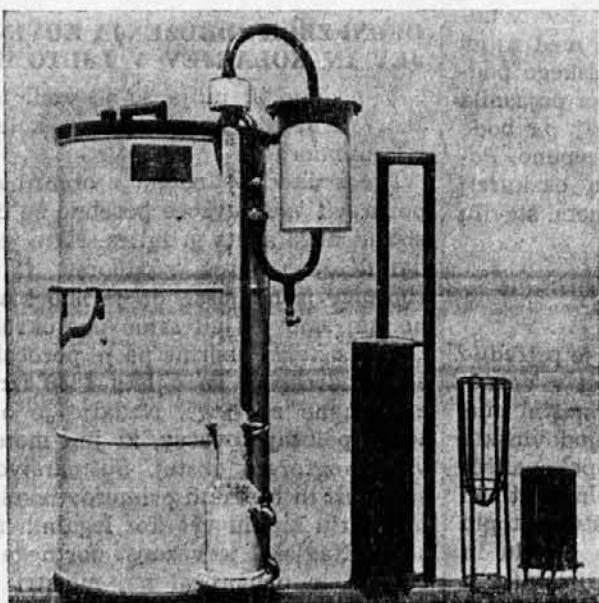
**LJUBLJANSKA
MESTNA PLINARNA**

Aga — Ruše

združene jugoslovenske tvornice acetilena in oksigena
d. d., Ruše

priporoča obrtnikom-kovinarjem svojo novo tipo

ACETILENSKEGA APARATA

ki je grajen po najmodernejših tehničnih predpisih in je bil kot prvi aparat jugoslovenskega porekla odobren od banke uprave v Ljubljani na podlagi novega jugoslovenskega »Pravilnika o proizvodnji i upotrebi kalcijuma karbida i acetilena« z dne 18. maja 1934. Aparat deluje po sistemu izmeničnega dotikanja karbida z vodo in se dobi v dveh velikostih:

Tipa I
ki proizvaja 3000 l acetilena na uro in se polni s 2,5 kg karbida.

Tipa II
ki proizvaja 5000 l acetilena na uro in se polni s 5 kg karbida.

Zahtevajte naročilnico s potrebnimi pojasnili pri
AGA-RUŠE

KREDITNO DRUŠTVO

MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

dovoljuje **30** let posojila v tekočem računu, proti vknjižbi in poroštvu vsem kredita zmožnim osebam in tvežkam.

Lastna denarna sredstva so znašala 31. dec. 1938
Din 3.255.940.64, varnostni zaklad Din 1.215.350.—
rezervni zaklad Din 1.183.820.—

ZANATSKA BANKA

Kraljevine Jugoslavije
A. D.

PODRUŽNICA LJUBLJANA
Gajeva ulica 6

TELEFON ŠT. 20-30

CENTRALA BEOGRAD
GLAVNA PODRUŽNICA ZAGREB
PODRUŽNICA SARAJEVO

Delniška glavica Din 75.000.000.—
Udeležba države Din 30.000.000.—
Rezervni fond nad Din 5.000.000.—

PODELJUJE

obrnikom in obrtnim podjetjem menična in hipotekarna posojila, kredite na tekoče račune in posojila na zastavo državnih vrednostnih papirjev.

SPREJEMA

od vsakogar vloge na hranilne knjižice in tekoče račune po najugodnejšem obrestovanju.

UPRAVLJA

imovino in fonde obrtniških ustanov in organizacij.

IZVRŠUJE

najkulantneje vse ostale bančne posle.

Obrtniki!

V vašem lastnem interesu je, da vse svoje denarne posle izvršujete potom svojega denarnega zavoda!